

RIGSPOLITIET

POLITI

Justitsministeriet

Dato: 9. april 2018
Journalnr.: 2017-1129-20
Sagsbehandler: LSL/IBO

POLITIOMRÅDET
NATIONALT EFTERFORSKNINGS-
CENTER (NEC)
Polititorvet 14
1780 København V

Besøgsadresse:
Ejby Industrivej 125-135
2600 Glostrup

Tlf.: 33 14 88 88
Fax: 33 32 27 71
E-mail: nec@politi.dk
Web: www.politi.dk

Tredjelandstatsborgeres ægteskaber med EU-borgere med henblik på at opnå opholdsgrundlag i EU

1. Indledning

Hvert år bliver tusindvis af udenlandske par viet i Danmark. En stor del af disse ægteskaber indgås mellem EU-statsborgere fra andre EU-lande end Danmark og tredjelandstatsborgere, der ikke har tilknytning til Danmark.

I lyset af den generelle store interesse for indgåelse af disse ægteskaber i Danmark og på baggrund af konkrete henvendelser og efterforskninger om sådanne ægteskaber har Rigspolitiet, Nationalt Efterforskningscenter (NEC) i 2. halvår af 2017 foretaget en undersøgelse af dette fænomen. Undersøgelsens formål er bl.a. at afdække fænomenets omfang, fremgangsmåde (modus operandi) og mulige motiver til at ville indgå ægteskab i Danmark, herunder eventuelle forhold af politimæssig interesse.

Undersøgelsen peger på, at en del af disse ægteskaber er proformaægteskaber, der bliver indgået mellem en EU-statsborger og en tredjelandstatsborger – såkaldte ”sham marriages” eller ”marriages of convenience”. Undersøgelsen peger også på, at ægteskaber, der bliver indgået i Danmark, angiveligt sker med det formål dels at skaffe tredjelandstatsborgeren adgang til fundamentale EU-borgerrettigheder, f.eks. fri bevægelighed, opholdsret og adgang til sociale ydelser, dels på længere sigt at opnå permanent opholdstilladelse i et EU-land eller blive EU-statsborgere.

Undersøgelsen er foretaget til brug for intern vidensopsamling i NEC, og nærværende notat er en kort redegørelse for centerets nuværende viden på området.

2. Omfanget

2.1. Internationalt fokus på sham marriages

Sham marriages er ikke et nyt fænomen og er således i dag en kendt problemstilling i flere europæiske lande. I den forbindelse har Europol et særligt fokus på, at et sham marriage – udover at skaffe tredjelandsstatsborgeren EU-borgerrettigheder – kan være et led i menneskesmugling eller menneskehandel. Det er således Europol's opfattelse, at organiserede kriminelle netværk ofte er involveret i at arrangere sham marriages mod betaling af anselige beløb.

EU Kommissionen har i de senere år ligeledes rettet fokus på problematikken og opfordret EU-landene til at udnytte samarbejdsmulighederne i det europæiske politi- og retssamarbejde til at bekæmpe sham marriages.

2.2. Udenlandske vielser i Danmark

Der findes ikke et centralt nationalt søgbart register over vielser indgået i Danmark, hvorfor det er svært at fastslå det fulde omfang af udenlandske vielser, parternes nationalitet og bopælsforhold, ligesom det er vanskeligt at skabe overblik over hvilken dokumentation for deres identitet og ophold i Danmark parterne har fremlagt i forbindelse med vielsen. Det er imidlertid NECs vurdering, at antallet af vielser mellem udlændinge er steget kraftigt gennem de seneste år. Denne vurdering baserer sig bl.a. på offentliggjorte tal fra Kommunernes Landsforening og fra pressedækning.

En undersøgelse fra 2014 foretaget af Kommunernes Landsforening viser således, at 74 ud af 98 kommuner havde foretaget 7.517 vielser af udenlandske par i 2013. Tal fra Berlingske viser, at der i 2016 blev viet 10.437 udenlandske par i 10 kommuner, som Berlingske havde taget kontakt til¹.

Ud over en generel stigning i antallet af vielser varierer omfanget også mellem de enkelte kommuner. Til illustration kan der henvises til en opgørelse foretaget af Fyns Politi over de fynske kommuners udenlandske vielser i 2016, der fordeler sig således:

¹ <https://www.b.dk/nationalt/partier-vil-lukke-bagdoeren-til-ophold-i-europa>

- Middelfart 5
- Nyborg 9
- Langeland 763
- Odense 60
- Faaborg 338
- Kerteminde 5
- Ærø 3697

2.3. Ægteskabsbureauer

En vis indikation for omfanget af vielser af udlændinge i Danmark kan også fås ved at se på antallet af ægteskabsbureauer i Danmark og karakteren af de aktiviteter, som bureauerne udøver. NEC har derfor foretaget en open source undersøgelse af de ægteskabsbureauer, der tilbyder vielser i Danmark på internettet, herunder deciderede pakketilbud. Fokus har i første omgang været på tyske hjemmesider. Herved er identificeret 28 ægteskabsbureauer, der på internettet alle specifikt tilbyder at arrangere en vielse i Danmark samt forskellige andre ydelser forbundet med vielsen.

Det varierer, hvilke ydelser de enkelte ægteskabsbureauer tilbyder, men et gennemgående træk for alle ægteskabsbureauerne er, at de markedsfører sig på, at det er nemt og hurtigt at blive gift i Danmark, ligesom bureauerne tilbyder at varetage al kommunikation med den kommune, hvor vielsen skal ske. Et andet gennemgående træk er, at bureauerne ikke tilbyder at hjælpe asylansøgere eller personer på tålt ophold med at blive viet. Dog skriver et enkelt bureau på sin hjemmeside, at man ved kontakt til bureauet kan få oplyst nærmere om muligheden for som asylansøger at blive gift med en EU-borger.

Efterretninger og efterforskninger indikerer ligeledes, at flere af ægteskabsbureauerne er villige til at hjælpe med at fremskaffe falske dokumenter. Flere af bureauerne oplyser således på deres hjemmesider, at man kan ringe til bureauet og forhøre sig angående dokumenter. Efterretninger bekræfter, at det ved personlig kontakt til bureauerne kan aftales, hvilke dokumenter den pågældende ønsker bureauets hjælp til at fremskaffe.

2.4 Kommunernes kontrol af dokumenter

I forbindelse med efterforskning af konkrete sager har Rigspolitiet erfaret, at visse kommuner ikke har faste retningslinjer for, hvorledes de skal foretage kontrol af ægtheden af de dokumenter, som fremlægges forud for vielsen, ligesom visse kommuner i tvivlstilfælde selv håndterer kontrol af alle dokumenter og ikke involverer politiet. Det bemærkes, at fremsendelse af dokumenterne til politiet vil udsætte tidspunktet for vielsen, hvilket i nogle tilfælde får parrene/vielsesbureauerne til i stedet at ansøge om vielse i andre kommuner.

2.5 Ansøgningsprocessen

Da Danmark ikke har et centralt nationalt søgbart register over vielser, har kommunerne svært ved at efterprøve om samme ansøgere har forsøgt at blive viet i andre kommuner. Dette giver i princippet ansøgerne mulighed for at blive ved med at søge, indtil en kommune accepterer/har tid og lader dem blive viet.

3. Modus operandi og mulige motiver

Det er Rigspolitiet opfattelse, at der oftest skabes kontakt mellem EU-borgeren og tredjelandstatsborgeren forud for et sham marriage på følgende måder:

- Via organiserede kriminelle netværk
- Via ægteskabsbureauer der samarbejder med de kriminelle netværk

Det er på baggrund af danske såvel som udenlandske efterretninger NECs opfattelse, at de organiserede kriminelle netværk og ægteskabsbureauerne har tætte relationer og i varierende omfang bistår med arrangering af sham marriages. Herunder bl.a. ved rekruttering af EU-borgeren og/eller tredjelandstatsborgeren, transport af tredjelandstatsborgeren til EU, fremskaffelse af falske dokumenter og kontakt med kommunerne i forbindelse med vielsen, tolkning og transport i forbindelse med vielsen etc.

3.1 Rekruttering af tredjelandstatsborgere

Det er NECs opfattelse, at de organiserede kriminelle netværk i nogle tilfælde begår menneskehandel og/eller menneskesmugling i de indledende faser af et sham marriage i forbindelse med rekrutteringen af tredjelandstatsborgeren, typisk mod betaling af anselige beløb.

Efterretninger viser, at nogle ægteskabsbureauer har et tæt samarbejde med bagmænd, som har netværk i både tredjelande og EU-lande. Mod betaling arrangerer disse bagmænd visum og indrejse i Europa for tredjelandstatsborgere. Tredjelandstatsborgernes betaling til bagmændene sker typisk gennem illegalt arbejde f.eks. i bagmændenes restauranter mv., som tredjelandstatsborgeren påtager sig, mens vedkommende opholder sig i Europa.

Ved visummets udløb får tredjelandstatsborgeren oplyst, at pågældende skal rejse til f.eks. Danmark for at blive gift med en EU-borger. Efter indgåelsen af vielsen opnår tredjelandstatsborgeren opholdstilladelse i EU. NEC har set eksempler på, at bagmændene udnytter ægteskabet til at fastholde tredjelandstatsborgerne i Europa, hvor de fortsat står i gæld til bagmændene.

3.2 Rekruttering af EU-borgere

Efterretninger fra udlandet viser ligeledes, at rekrutteringen af EU-borgere oftest sker blandt udsatte personer og personer med meget lav indkomst i bl.a. Rumænien og Portugal. Personer i disse samfundslag er nemme at hverve til indgåelse af ægteskab, da de opnår en hurtig indkomst. Efterretninger viser endvidere, at muligheden for at tjene penge ved at indgå ægteskab med en tredjelandstatsborger ofte rygtes i disse samfundslag.

3.3 Forbindelsen til Danmark

Efterretninger fra ind- og udland viser, at de organiserede kriminelle netværk spekulerer i, at vielserne indgås i netop Danmark, dels pga. de lempelige opholdskrav til udlændinge, der ønsker at indgå ægteskab, dels pga. de restriktive betingelser for efterfølgende at erklære et ægteskab ugyldigt. Således vil et ægteskab indgået på baggrund af falske id- og opholdsdokumenter ikke automatisk være ugyldigt, og tredjelandstatsborgeren mister derfor ikke sit EU-opholdsgrundlag, selvom det efterfølgende skulle blive afdækket, at der er tale om et sham marriage.

3.4 Falske dokumenter

Flere sager fra ind- og udland viser, at falske dokumenter såsom falske pas, opholdstilladelser, visa mv. bliver benyttet af tredjelandstatsborgere i forbindelse med vielsen.

4. Eksempler

Det ovenfor beskrevne modus operandi eksemplificeres bl.a. i det følgende:

Tysk aktion mod nigeriansk netværk: Forbundspolitiet i Berlin afholdt i september 2017 – i tæt samarbejde med portugisisk politi og Europol – en international politiaktion rettet mod et nigeriansk ledet kriminelt netværk, som var involveret i omfattende svindel med proformaægteskaber mellem mænd fra Nigeria og kvinder fra Portugal. Kvinderne blev rekrutteret af netværket i Portugal, og de nigerianske mænd havde betalt op til 13.000 euro til netværket for at arrangere ægteskabet og fremskaffe dokumenter, således at de nigerianske mænd kunne opnå EU-opholdstilladelse via ægteskabet. Aktionen resulterede i beslaglæggelse af pas og dokumenter og værdier for 530.000 euro.

Verserende dansk sag om omfattende menneskesmugling og dokumentfalsk arrangeret af kriminelle i Tyskland: Ved Retten i Nykøbing Falsters dom af den 22. september 2017 blev to mænd fundet skyldige i omfattende menneskesmugling og dokumentfalsk. De to mænd havde siden 2012 i henholdsvis 25 og 36 tilfælde hjulpet primært indiske statsborgere med ulovligt at indrejse og opholde sig i Danmark. Inderne blev hjulpet til Danmark for at blive gift med en tysk statsborger eller en person med lovligt ophold i Tyskland/EU. Ægteskaberne blev indgået på Bornholm, og den ene af de tiltalte havde forud for ægteskaberne fremsendt kopier af falske dokumenter til vielseskontoret, som dokumentation for at inderne lovligt kunne opholde sig i Danmark. Ægteskaberne blev indgået med det formål at skaffe inderne opholdsgrundlag i Tyskland. De tiltalte, der begge er bosiddende i Tyskland, arrangerede ægteskabsturene og transporterede parrene fra Tyskland til Danmark og tilbage igen til Tyskland i lejede biler. De betalte diverse udgifter til færgebilletter, billeje, benzin, gebyr for vielsen samt evt. hotelophold. Retten lagde til grund, at forholdene blev begået systematisk og organiseret og for at tjene penge. Den ene af mændene er tidligere dømt flere gange i Tyskland og en enkelt gang i Frankrig for menneskesmugling og dokumentfalsk. Retten konfiskerede den fortjeneste, som mændene havde opnået ved kriminaliteten svarende til i alt 97.000 euro. Mændene, der er henholdsvis tysk/indisk og indisk statsborger, blev udvist af Danmark med indrejseforbud for bestandig. Dommen er anket til landsretten.

Par med falske dokumenter forsøgt at indgå ægteskab i flere danske kommuner: I forbindelse med indrejse over den dansk-tyske grænse i Rødby i 2017 foreviste en

pakistansk mand et falsk italiensk opholdskort. I bilen befandt sig desuden en rumænsk mand og kvinde. Ved søgning på den pakistanske mand konstaterede politiet, at den rumænske kvinde og pakistanske mand aktuelt var registreret hos Fyns Politi i en sag fra Ærø Kommune om kontrol af dokumenter i forbindelse med indgåelse af ægteskab. Parret havde, idet de ikke forventede at kunne blive viet på Ærø, taget kontakt til Frederiksberg Kommune, som havde godkendt rejselegitimationen og givet dem en vielsesdato den pågældende dag. Den rumænske kvinde oplyste afslutningsvist, at hun var ligeglad med den pakistanske mand, og at den rumænske mand i bilen var hendes eksmand. Den pakistanske mand blev efterfølgende afvist og sendt retur til Tyskland.

Par med samme visum viet på Ærø: Politiet konstaterede i 2017 ved et tilfældigt opslag i C-VIS (international database for udstedte Schengen-Visa), at et fransk udstedt Schengen-visum tilhørende en mand fra Bangladesh allerede i 2016 var udstedt til en kvinde. Politiet vurderede derfor, at det foreviste visum til kommunen var forfalsket. Ved kontakt til Ærø Kommune blev det oplyst, at parret var blevet viet to timer tidligere og allerede havde forladt øen.

Par med falske italienske dokumenter erkendte at havde betalt for vielse og falske opholdskort: Tre par var tilsagt til kontrol hos Udlændingecenteret hos Fyns Politi inden vielse på Ærø. Et par oplyste nogle dage forinden, at de havde taget fejl af skiftet til sommertid og dermed ikke kunne komme. Ved kontrollen af de to andre par blev det konstateret, at begge mænd var i besiddelse af falske italienske opholdskort. I forbindelse med afhøringerne forklarede de, at de havde betalt 3500 euro for vielserne og 500 euro for de falske opholdskort.

Camerounske mænd med falske dokumenter forsøgte at blive viet i flere kommuner: To franske kvinder ønskede at blive viet med to camerounske mænd på Ærø. Politiet konstaterede sammenfald i kontonumre og e-mailadresser og vurderede på den baggrund, at der var tale om sham marriages. En nærmere undersøgelse afdækkede bl.a. ugyldige pas, og parrene blev derfor afvist. Parrene forsøgte herefter uden held at blive viet hos Fanø Kommune.